

متن پرسش

سلام خدمت استاد محترم آیا بین صورت ذهنی، تصور، خیال و خواطر تمایزی وجود دارد؟ اگر بلی وجوه تمایز چیست؟ آیا حاضر کردن یک گزاره (تصدیق) در ذهن مثلاً هوا سرد است، نیز یک صورت خیالی یا تصور است؟ آیا برداشت من مبنی بر اینکه انسان ها حتی در هنگام حاضر کردن تصدیقی انتزاعی در ذهن نظیر آزادی خوب است، هم، تصویری را در ذهن انشا یا حاضر می کنند، برداشت غلطی است؟ آیا در ذهن ما، تصور در معنای عام آن، اعم از صورت خیالی است یا مساوی آن؟ بابت تصدیع اوقات شما شرمنده ام.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ذهن؛ یک مرتبه از مرتبه‌ی نفس ناطقه است که یا تحت تأثیر عقل، صورت‌هایی مطابق نور عقل در آن تجلی می‌کند و شما در ذهن خود با آن تصورات مأنوس می‌گردید که آن تصورات، تصوراتی پاک و عاری از هرگونه رذالت می‌باشند و یا ذهن تحت تأثیر اعضاء بدن مثل چشم و گوش صورت‌هایی را در خود می‌یابد که این صورت‌ها نیز به خودی خود بد نیست و موجب علم ما به محسوسات می‌شود و یا صورت‌هایی را تحت تأثیر وهم در ذهن خود می‌یابید که آن صورت‌ها هیچ اشاره‌ای به حقیقت و واقعیت ندارد. حال مطابق این تقسیم‌بندی بررسی کنید ببینید سؤال‌تان در کدام یک از وجوه ذهن قرار دارد. مفهوم آزادی خوب است یک مفهوم عقلی است که می‌توان تصویری از آن را به صورت مصداق آزادی در ذهن ایجاد کرد. همان‌طور که متوجه شده‌اید بعضاً ذهن را به معنای عقل به‌کار می‌برند و ما باید متوجه باشیم در این موارد خلط مبحث نشود. موفق باشید